...

Este un discurs lung, al unei Școli Spirituale, îl putem urmări deja de-a lungul unor ani.[1] Iar el va continua, construind o Cale, pentru acești Omuleți: un drum energetic, dar și un drum concret, al vieții lor. O Călătorie uneori dificilă, neprevăzută… sau neînțeleasă…, alteori șocantă.

Dar care va deveni minunată, pasionantă, pe măsura înțelegerii, pe măsura descoperirii, pe măsura integrării acestor pași. O călătorie spre o altă perspectivă, spre o altă percepție. Spre o altă Realitate.

Omuleții intervin de această dată mai puțin: de aceea nu-i vom mai numi decât ocazional. Unii reușesc deja să asculte… Alții au început să tragă cu ochiul spre această nouă lume apoi să îndrăznească să vorbească, timid, despre ea. Iar câțiva, puțini, au învățat să tacă și să încerce să simtă…

„*Calea nu este în ceruri, calea este în inimă*", sunt cuvintele lui Buddha Sakyamuni, din *Dhammapada*… Ele vor constitui firul călăuzitor al acestor discuții.

Altădată au vorbit ei despre minte[2], despre procese cognitive, gânduri, programe…, „calități" ale minților, „forme" pe care le pot lua mințile… Despre o „Esență" a minții, despre un „material mental", făcut din conștiință. Acum, însă, vor vorbi despre spațiul inimii.

„*Practica corectă" se adresează amândurora.* Mințile trebuie observate, înțelese, conștientizate; apoi liniștite, echilibrate…, apoi schimbate… sau dezamorsate complet, păstrându-le doar acea funcție „de instrument". Pentru a permite o altfel de funcționare, o altfel de percepție. Iar spațiul inimii trebuie deschis, curățat, rafinat… tocmai pentru a putea schimba ponderea acestor doi centri „de greutate", tocmai pentru a permite acea o altfel de funcționare, altfel de percepție.

Calea este în inimă: de aici pornește Calea spirituală…; și, o bună bucată de drum, ea se va desfășura în inimă.

La început vor apărea frecvențele omenești frumoase, pe care va trebui să le cultivi: bunătatea, compasiunea reală, bucuria de a trăi, recunoștința, deschiderea, dar și smerenia autentică… Le vei cultiva pentru a pregăti mai departe inima, pentru a o menține deschisă, pentru a-i rafina posibilitățile: pentru că abia de acum încolo va începe „Călătoria supremă"…

---

[1] A se vedea: Indra, *Să te căsătorești cu vântul…* (Ed. LiLA, București, 2016), Indra, *Spune DA Existenței…* (Ed. LiLA, București, 2017), Indra, *Pentru că nu există decât Sinele…* (Ed. LiLA, București, 2017), Indra, *Dincolo de iluzie* (Ed. LiLA, București, 2017).

[2] Indra, *Dincolo de iluzie…*, *op. cit.*

O vei pregăti pentru „frecvențele spirituale” – devoțiunea, bucuria-extazul deschiderii și libertății, bucuria abandonului, a unui abandon real acum…, starea de miracol: toate acestea sunt crâmpeie de Beatitudine… Rafinamentul va spori, vei dobândi o altfel de conștiență, de luciditate-înțelegere-simțire, dublată de către aceste frecvențe spirituale, susținută de ele…; frecvențe care și ele vor deveni din ce în ce mai calde, mai rafinate, mai autentice…

„Călătoria supremă” continuă însă, Dincolo de toate acestea: înspre Non-formă, înspre Vacuitate…

Dincolo, mereu Dincolo…

...

Pentru cei care nu au mai fost niciodată la discuțiile noastre, încercăm să urmăm schema noastră foarte simplă: toată expunerea este structurată cam ca o scară, care pornește din zona omenească, foarte omenească, foarte simplistă, „de bază", acolo este prima treaptă; după care „urcăm", ajungem într-o zonă omenească mai bună, mai curată, o „zonă omenească frumoasă", elevată, să îi spunem. După care ar urma o etapă intermediară, proprie evoluției fiecăruia, abia apoi ne îndreptăm însă spre zona spirituală. Corespunzător scării noastre, există niveluri diferite de discuție, de înțelegere, moduri diferite de a pune problemele, apoi de a le rezolva… și așa mai departe.

Și, atunci, iată cum lucrurile apar a fi foarte diferite, de la baza scării noastre, din zona foarte omenească, a realității relative, comparativ cu „vârful scării" acestei evoluții, „punctul" unde ar trebui sa ajungă fiecare la un moment dat. „Scara" noastră explică de ce discuțiile par uneori inegale…; și chiar sunt inegale, exact din acest motiv, pentru că lumea este foarte „etajată", ca înțelegere, practică, știință, simțire, capacitate de integrare…, toate acestea numindu-le noi generic „nivel de conștiință". Și, atunci, încercăm să ne adresăm „etajat", pentru ca măcar câte un fragment de discuție să poată fi util fiecăruia.

Haideți să vedem de ce ne ocupăm de spațiul inimii. De ce?

— Pentru că nu putem evolua fără să deschidem inima. Pentru că omenirea este, în prezent, în cel mai bun caz, la stadiul de funcționare al chakrei a treia și este nevoie să depășim această chakră, să ajungem la chakra inimii, să o deschidem, pentru a putea merge mai departe, pentru a putea evolua, precizează Omulețul cel lucid, învățăcel mai vechi, care deja înțelesese anumite lucruri, măcar teoretic. Chiar dacă nu-i ieșeau lui întotdeauna…, dar măcar înțelesese principiul. Și, cu cât îl va repeta mai mult, cu atât probabil și-l va reaminti mai ușor în momentele, încă frecvente, de „derapaj", își spuse Spiritul, încurajându-l printr-un zâmbet.

— Asta este o primă idee foarte importantă. Deci „deschiderea inimii" *nu este un lux, ci o necesitate*. Și, dacă nu, o necesitate, atunci *este ceva obligatoriu pentru evoluție*. Fără asta nu se poate, din acest motiv vorbim astăzi despre deschisul inimii. *Fără asta nu se poate!*

Nu se poate, indiferent de calea pe care o urmezi, anticipez puțin pentru cei mai avansați…, deci indiferent de „calea" aleasă, deschiderea inimii este obligatorie: trebuie ajuns aici, trebuie trecut pe aici. În mod absolut obligatoriu, nu există evoluție spirituală și nu există un demers spiritual real fără deschiderea inimii. Deci cine se consideră „ființă spirituală" și are inima închisă se păcălește rău de tot, nu sunt compatibile cele două, o cale spirituală reală, o practică spirituală autentică și o inimă închisă.

— Da, pentru că majoritatea oamenilor au inima închisă, de fapt, prinse curaj Omulețul cel sincer.

— Aceasta este o a doua cauză. Bine, nu vrei să evoluezi spiritual, dar măcar vrei să îți fie un pic mai bine în viață. Asta referitor la „scara" noastră, până acum am vorbit de cei care afirmă că vor să urce spre vârful scării, cei care vor să evolueze, vor o viață spirituală, vor o cale spirituală. Pentru ei este obligatoriu acest pas. Dar ar fi cam obligatoriu și pentru oamenii din banda de frecvență omenească obișnuită, dacă vor ei să aibă o viață un pic mai bună și un pic mai frumoasă.

— Și fericită, de fapt.

— Da.

— Și să fie și mai sănătoși, pentru că imunitatea ține tot de chakra inimii, completară ceilalți Omuleți mai vechi.

— Exact. O grămadă de boli țin de chakra inimii. Din toate aceste motive vorbim despre chakra inimii: pentru că indiferent unde vă situați pe „scara" asta a conștiințelor și indiferent care sunt aspirațiile voastre de fericire sau de evoluție, ele vor trebui să treacă prin chakra inimii; cu particularitățile respective ale acelor niveluri diferite de conștiință. Pentru omul obișnuit va fi o anumită zonă de practică, de gândire, de concepte. Pentru cei care vor să evolueze, care vor să urmeze o cale spirituală va fi un cu totul alt grup de concepte și de tehnici: mai subtile, mai rafinate, necesitând mai multă înțelegere și o altă calitate a practicii. De asta este importantă discuția despre chakra inimii…

— Putem aminti acum și faptul că Iisus asta a vrut sa facă acum 2000 de ani. Să învețe omenirea să își deschidă chakra inimii…

— Și nu a reușit.

— Și nu a reușit, iar oamenii au făcut o întreagă religie, dar inima lor tot nu s-a deschis. Poate vom reuși de acum încolo…

— Probabil asta înseamnă „sus inimile", nu?

..... Omenirea se află în general la acest nivel, la nivelul chakrei a treia. Este un nivel de evoluție: față de râmă, este superior, indiscutabil: a apărut conștiința de sine, mintea s-a rafinat mult, apare puterea de decizie, curajul, asumarea… Dar omenirea va trebui să îl depășească, pentru că așa este evoluția firească. Iar pentru a-l depăși, va trebui să ajungi, ca nivel de funcționare, la chakra a patra, care este chakra inimii…

— *Asta înseamnă să o deschizi…, apoi să o menții deschisă, apoi să rafinezi cât mai multe dintre acele mănunchiuri de frecvențe particulare acestei chakre…, apoi să trăiești „condus" de către aceste frecvențe, care au devenit stabile…; iar asta să se răsfrângă în întreg comportamentul tău, în întreaga ta viață,* completă Spiritul.

— Dacă ești foarte egotic și te interesează doar propria ta persoană, nu ai cum să treci mai departe pentru că ești blocat în chakra a treia, a ego-ului; și, atunci, trebuie să renunți cumva la ego, să îl înțelegi, să îl depășești, ca să poți ajunge la chakra a patra, la chakra inimii, se dumiri brusc Omulețul cel cârcotaș.

— Și când se întâmplă asta?

— Când se deschide inima complet?

— Complet, complet, complet…

— Când renunți total la ego…

— Și energetic? Când urcă energia kundalini?!, dezbătură Omuleții mai vechi o problemă oarecum „știută".

— Haideți să explicăm, iarăși. La cel care practică (vorbim acum despre practica yoga, exercițiile specifice pentru chakra inimii, ceea ce facem noi mereu, apoi tehnicile comportamentale…), deschiderea inimii, chiar și parțial, nu se întâmplă în câteva minute. Poate să dureze un an, doi, poate să dureze o viață, două, zece vieți. Nu știm asta și nimeni nu poate face o previziune…; de unde necesitatea unei practici susținute; dar fără așteptări, fără ambiții, ci pas cu pas, cu bucurie, cu dedicare în același timp… Iar lucrurile se întâmplă atunci când le va veni vremea. Asta ca să reamintim și „atitudinea corectă" față de practică: o chakră nu se poate deschide cu forța, doar pentru că „așa vrei tu". În plus, acest „vrut", agresiv, nu va face decât să-ți întărească ego-ul, deci te va ține și mai mult prizonier al nivelurilor inferioare de funcționare.

Deci practici, lucrezi, faci exercițiile de respirație, chakra se deschide treptat…, adaugi elementele de comportament, algoritmii spirituali, *bodhicitta,* continui să practici… Și, treptat, acele „canale" încep să se deschidă, să devină din ce în ce mai clare, mai armonioase, mai frumoase… Și mai stabile.

Deschisul complet al chakrei inimii se va desăvârși, însă, doar după ce a ascensionat energia kundalini printr-o structură foarte curată și liberă, când urcă frumos, fluid și continuu. Abia atunci se întâmplă, de fapt, deschisul complet și potențialitatea maximă a chakrelor. Până atunci vorbim despre fluxuri încă parțiale, vorbim de „cât se poate mai bine în condițiile date".

— Da, și cu chakra a treia tot așa. Ea trebuie să fie deschisă și curată ca să funcționeze corect, așa cum a fost ea concepută. Noi suntem blocați pe chakra a treia: și ea are niște circuite parazite, demente, tot felul de blocaje… Dacă ar fi deschisă, frumoasă și curată, atunci ar fi ok și n-am fi blocați, completă Omulețul cel lucid. Și, atunci, s-ar face trecerea mai ușor.

— Asta înseamnă „chakre închise". Este important de știut că niciodată ele nu sunt complet închise, vorbim în termeni de „închis" ca să nu mai tot lungim discuția referitoare la fluxurile de energie. Sunt fluxuri care circulă relativ bine, dar sunt multe fluxuri dizarmonice și sunt fluxuri complet amputate, fluxuri care nu circulă deloc, la anumiți oameni, în anumite chakre. Fluxuri inexistente, dacă vreți. Și, atunci, *„dezideratul" va fi să facem această circulație cât mai fluentă, cât mai bună, cât mai armonioasă, în ambele sensuri, și pe verticală, și pe orizontală. În plus, să rafinăm cât mai mult frecvențele acelor fluxuri și să le stabilizăm. Adică să descoperim noi și noi valențe ale chakrelor, unele încă necunoscute. Apoi să cultivăm aceste noi calități…*

— De exemplu, să simțim ce înseamnă compasiune reală, acea *bodhicitta,* noi nu știm asta…, nu simțim asta, doar ne prefacem sau ne închipuim că simțim…, recunoscu Omulețul cel disperat să evolueze. Începuse și el să spună câte ceva, nu de multă vreme: până acum stătuse tăcut, dându-și seama cât de multe nu știe și cât de departe este…

Da, cam asta ar fi atitudinea cea bună, comentă Spiritul în sinea lui: să taci niște ani, apoi să începi să te vezi, apoi să te îngrozești…, apoi să recunoști, apoi să începi să lucrezi. Abia acum începe practica reală…

...

Toate astea țin însă de *bhakti yoga*; și vom vorbi despre devoțiune la timpul potrivit; *pentru că și devoțiunea va deveni o etapă obligatorie pe Calea spirituală… Trebuie trecut și pe acolo: pentru că doar în devoțiune se desăvârșește dizolvarea ego-ului…* Atâta doar că acea „trecere pe acolo" va trebui să decurgă frumos, neforțat, neimpus: iar asta se întâmplă tocmai prin deschiderea acelor canale speciale ale inimii… Canalele de devoțiune reală, autentică.

Până atunci, însă, propunem noi în Școală o cale mixtă, exersare de concepte și practică, îmbinate, cunoaștere, dar și elemente devoționale…

— Oamenii din ziua de azi sunt foarte mentali… și pentru ca să poți înainta pe calea asta trebuie să înțelegi de ce să o faci. Și pentru ca să înțelegi de ce să o faci… vii cu elementele de *jnana yoga*, vii pe calea cunoașterii, mărturisi Omulețul cel foarte mental.

— …dar, pe măsură ce înțelegi, vei deveni mai motivat și vei putea să înaintezi, completară Omuleții mai vechi.

— Ați spus voi un cuvânt-cheie, îi ajută Spiritul. Cuvântul-cheie era „pe măsură ce înțelegi"… Deci, pe măsură ce înțelegi, ce se mai întâmplă?

— Crezi. Începi să crezi.

— Și începi să te abandonezi, pe măsură ce înțelegi.

— Exact. Pe măsură ce înțelegi, încep să „răsară" în tine elementele devoționale, de *bhakti yoga*. De fapt, așa ne străduim noi să facem aici, aducem câteva elemente de cunoaștere, ca un fel de schelet, pe care să clădim niște concepte, le înlănțuim, le stabilizăm…, să înțeleagă practicanții despre ce este vorba, care este firul călăuzitor…, cam cum ar trebui să arate construcția, încotro ne îndreptăm, unde ar trebui să ajungem. Pe măsură ce faci niște pași mai hotărâți pe calea cunoașterii, în momentul în care ai înțeles… *– dar vorbim despre o înțelegere-simțire, în tine, profundă, autentică, interioară, nu doar mentală… – se face acel declic: „stai, nu se poate numai prin cunoaștere! E o păcăleală!"*.

Nu, nu se poate numai prin cunoaștere. *Elementul final al căii cunoașterii, al căii jnana yoga, va fi tocmai bakhti! Calea jnana, a cunoașterii, nu va duce niciodată la realizarea Sinelui doar ea singură, fără elementele de abandon real, de iubire, devoțiune.* Asta este ceva

foarte important: *niciodată o cale a cunoașterii nu va duce ea singură până la capătul drumului.*

Acum să ne reîntoarcem la chakra inimii. În chakra inimii se poate ajunge deci pe calea *jnana*, depășind ego-ul: pentru că ai înțeles-simțit ce înseamnă ego, ai înțeles-simțit necesitatea dizolvării sale și chiar te străduiești să faci asta (prin exerciții, autoobservare, comportament, *karma-yoga* etc.).

În chakra inimii poți ajunge însă și ca devot, pe calea devoțională, a iubirii și a abandonului. Amândouă sunt convergente în chakra inimii, aici este intersecția lor. De aici încolo pot urma fie calea devoțională mai departe, dar asta doar după ce s-a deschis inima sau pot să îmi continui calea *jnana,* a cunoașterii, dar având de acum și elemente de devoțiune, având elemente de *bhakti. Pentru că nu se poate altfel: fără acel abandon real în fața Existenței, fără iubirea-dăruire-deschidere-autentică, nu există Cale spirituală; doar păcăleală. Ori toate acestea apar exact prin deschiderea și rafinarea frecvențelor din inimă; care, pe măsura practicii, vor deveni dominante, transformatoare, din ce în ce mai pregnante, mai frumoase, mai clare, mai puternice…*

— Vreau să mai precizez ceva. Poți să îți deschizi și să cureți foarte bine chakrele superioare, dar asta nu îți folosește la nimic fără o inimă deschisă.

— Exact.

— Pentru că sunt persoane care lucrează foarte mult pe acele chakre…, spuse Omulețul cel lucid, care observase asta la cei veșnic plimbăreți între cursuri și practici, care nu înțelegeau mare lucru, uneori făcându-și cu adevărat rău.

— Dimpotrivă, te împiedică în evoluția ta autentică; din motive de ego spiritual, care se exacerbează (te vei afla acum într-un ego cu mult mai puternic, pe care va trebui să-l depășești…), apoi din cauza minții puternice care te va împiedica și ea să te abandonezi. Mintea puternică va fi elementul frână al practicii tale devoționale. Și iată cum lucrul asupra chakrelor superioare, inclusiv acele tehnici de „putere a minții", devin nocive dacă nu se lucrează și pe chakra inimii cel puțin la fel de mult. Și, desigur, nu trebuie neglijate chakrele inferioare, care, dacă le lași „murdare" și „închise" te vor trage mereu înapoi,

...

Și, atunci, măcar asta să țin minte ca primă idee, faptul că am mereu câte un șablon la care raportez realitatea; apoi decid: asta mă face fericit, asta nu. Și să mă observ: în momentul în care „ploaia de afară mă face nefericit" să înțeleg că șablonul meu era „sunt în excursie, trebuia neapărat să fie vreme frumoasă, ce se întâmplă?!". „Trebuie": de unde până unde?

— Și faptul că frumosul este legat de soare e anormal.

— Exact! Bineînțeles, sunt o multitudine de variante și de grade de șablonizare a gândirii…; din nou, potrivit culturii, mediului, educației…: dacă ai trăi în deșert, ploaia te-ar face extrem de fericit. Într-o cultură vei fi apreciată (deci și „fericită") pentru că ești slabă, așa este idealul de frumusețe al acelei culturi, într-o altă cultură trebuie să fii grăsuță, pentru că asta indică bunăstarea și sănătatea. De aceea am pus ghilimele la aceste „fericiri": pentru că ele nu sunt reale, ele nu sunt autentice, ele fac parte din acele fericiri condiționate…, sunt pseudo-fericiri. Corespund șablonului – iar în mine apare o stare interioară „plăcută", de „confort, mulțumire" etc. Alte multe ghilimele…, deoarece toate acestea sunt doar alegeri și raportări ale minții…, am mai discutat noi despre minte… Mintea compară și alege: asta este convenabil; iar în termenii știuți de ea, asta ar putea fi numită „fericire".

În termenii știuți de ea, mintea… *De aceea este o pseudo-fericire: pentru că mintea nu va putea niciodată ajunge la Esență, mintea nu va putea niciodată simți Fericirea-Esență, Ananda… Pentru asta este nevoie de o altă percepție. Iar această altă percepție se dobândește și se rafinează prin practică: yoga, meditație, pranayama, tehnici de curățare, centrare… Deschiderea inimii…, iată, firul călăuzitor al acestor discuții.*

— Eu nu cred că noi știm ce e aceea compasiunea adevărată… e greu…

— Da, și poate că îți trebuie și un grad de tenacitate și de forță pe care nu le are toată lumea, pentru că nu le are structural… Acum, nu e că unu-i mai grozav și altul nu e…, unii efectiv nu au acea forță și tenacitate ca să mențină o stare energetică înaltă, așa cum este compasiunea…, mai mărturisiră Omuleții.

— Exact despre asta discutam acum, despre antrenament. *Se antrenează, și compasiunea, și stabilitatea…, și simțirea*, profită Spiritul.

Întreba cineva mai demult, Omulețul cel mental: „dar cum să știu eu care e calea de mijloc, între a face – a nu face, a lua atitudine – a nu lua atitudine, într-o situație anume”… Îi răspunsesem atunci: te antrenezi, vezi ce se întâmplă, ai tot timpul validarea; observi și te observi, a priori, dar și a posteriori…, până când vei ajunge să simți. Nu există alt răspuns, trebuie să simți ce ai de făcut.

Și calea de mijloc, în viziunea Școlii noastre, înseamnă exact asta, să ajungi să simți! Calea de mijloc – inclusiv referitor la karma yoga. Iar asta înseamnă un comportament uneori foarte diferit de la un moment la altul: astăzi fac observație, mâine nu, poimâine nici nu ne băgăm în seamă, apoi am să explic etc. Pentru că momentele sunt foarte diferite, la fel receptivitatea persoanei… *Trebuie să simți: și asta înseamnă să fii prezent aici și acum, pentru că, dacă nu ești prezent aici și acum, vii iarăși cu șabloanele tale:* am de făcut cutare, așa trebuie, așa se face în situația asta etc.

Și, atunci, soluția este de a fi prezent, de a fi cu toți receptorii deschiși, de a fi cât mai non-mental posibil, tocmai ca să nu vii cu filtrul tău („acum trebuie să mă port frumos”); și, în momentul în care toate condițiile astea vor fi „îndeplinite”, atunci vei ști cum să-i ajuți pe oamenii respectivi. Repet, înseamnă antrenament, uneori îndelungat; dar în condițiile astea: de a mă observa, de a face totul cât se poate de non-mental, toate lucrurile, de a le face – dându-mă la o parte „pe mine”. Desigur, deschizând inima…, iarăși am ajuns acolo. *Funcționând cât mai mult din inimă, și nu din minte.*

Cu cât am să fac asta mai bine și mai rapid, cu cât am să „mă dau la o parte pe mine” mai repede și mai eficient, cu atât am să reușesc să ajut în mod real… Pentru că atunci „eu” nu voi mai avea niciun merit… Va curge prin mine informația, ajutorul…; nu am ales eu, nu

am hotărât eu cum să fac; „eu" sunt doar pretextul acestui ajutor, indiferent de forma lui (ajutor concret, discuție, sfat, idee…). Universul lucrează prin mine…

Dar de fiecare dată va exista acolo și pericolul ego-ului spiritual: „Universul lucrează *prin mine, eu sunt alesul!".* De fiecare dată voi sta acolo, iarăși, la pândă, vigilent, prezent, să mă observ, să văd cum apare dublura din spate și începe: „cât sunt eu de grozav că…", „uite ce bine am ajutat, uite ce bine am spus…". Din nou, dacă am și cea mai mică oscilație interioară („ce bine!"), gata, acela este ego-ul care tremură de plăcere. Și continui: îl observ, îl dau la o parte (curăț, „hai du-te!"), și mă voi observa încontinuu…, acesta este antrenamentul…, ca să ajung să fac pentru alții cât mai non-mental și cât mai non-egotic.

Și care va fi validarea practicii corecte, a atitudinii interioare corecte? Fericirea! Fericirea – de la asta am plecat. Dacă sunt fericit – iată confirmarea… Dar atenție, o *fericire fără cauză*, nu „sunt fericit pentru că l-am ajutat pe cutare", „ce mult bine am făcut… *eu"*…

Pur și simplu am recirculat prin acest corp starea de *Ananda*…, compasiune-deschidere-bucurie, am trăit-o, am trimis-o și celuilalt, dar a trecut și prin mine și o simt. O traduc în cuvântul „fericire fără obiect". Aceasta este validarea reală, fericirea aceea fără obiect (și nu că „l-am ajutat pe…", „uite ce de vase am spălat, ce bun sunt!")…, o fericire efectiv fără obiect, care este acolo tot timpul, care nici nu pleacă, nici nu vine…, ci doar este acolo…, stă cuminte, liniștită.

…Nici nu știu cum să vă descriu lucrurile astea în cuvinte, sunt greu de explicat, de „tradus"… Are o consistență anume, ești plin de asta, fără nimic altceva. Nu „pentru că", nu „ca să", „uite, ce-am făcut"…, nu există un „*eu* – care am făcut", nu există un „*mie* – care mi s-a întâmplat", nu este o fericire care „ne inundă…", „ne inundă" înseamnă că sunt „eu, cel inundat de fericire", din nou – ego.

Este doar Ea, fericirea-liniștea-compasiunea-bucuria-deschiderea-Ananda; eu nu sunt.

Asta înseamnă *a face pentru alții;* și se poate ajunge la asta… Repet, prin antrenament, prin veșnică verificare, prin re-gândire, re-direcționare a atenției, să te observi că ești ne-simțit, să te observi că, de fapt, nu îți pasă mai deloc…, apoi prin toate tehnicile de deschidere a inimii, prin cultivarea compasiunii… Este nevoie de efort la

— Intuiția…, pur și simplu începi să știi, dar asta atunci când începe să ți se deschidă inima…

— Și asta ține, la început, de frecvențele omenești, pentru că oamenii au intuiție, din când în când, sunt flash-uri de fluxuri frumoase care trec prin inimă, asta se întâmplă la toată lumea. Dar, de obicei, nu le bagi în seamă și le colmatezi acolo imediat cu „ce trebuie, așa se face, ce a zis ăla, ce a zis celălalt…" și, uite-așa, ți-ai înăbușit acel minut de intuiție…, precum și șansele de a o mai dezvolta. Aici ar urma acea discuție despre frecvențele superioare ale percepției, *mintea buddhi*…, o veți integra voi singuri.[1]

— Haideți să vedem acum ce anume ne deschide inima…, haideți să vedem, concret, ce facem noi ca să se deschidă inima?

— Aș vrea să explicăm mai întâi mecanismul, se repezi Omulețul cel sârguincios, reamintindu-și cele discutate nu demult, e adevărat, atunci într-un alt context, acela al fericirii.

Deci dacă frica și răutatea ne închid inima și o blochează, când reușim să fim mai buni, inima va începe, automat, să se deschidă. Și, atunci, o luăm și noi, de la bază și învățăm să fim mai buni: facem ceea ce se cheamă *karma yoga*… Deci tu, așa, spontan, nu ești bun, nu vrei să le faci celorlalți niciun fel de servicii, nu te interesează ceilalți pentru că ei nici nu există pentru tine („pe pământ sunt doar eu…"); și, atunci, am să fac în mod „forțat" câte ceva pentru ei, pentru că asta îmi va debloca mie o fărâmă de inimă… Adică să îmi impun să fac câte ceva, ca un fel de antrenament. Cu tenacitate, chiar. Inima deblocându-se un pic, iar eu continuând să lucrez „forțat", ea se va deschide din ce în ce mai mult, așa câte un pic, câte un pic…, apoi se formează ca un cerc care se condiționează, ca un feedback pozitiv, deschid un pic inima, devin un pic mai bun…; și, la un moment dat, apare un om, parcă aș face ceva pentru el – acum se întâmplă asta aproape spontan, nu îmi mai impun atât de tare…; apoi inima se mai deschide un pic și mai fac ceva bun și pentru alți oameni…; apoi inima se va deschide cu adevărat…

— Dacă nu ai în tine bunătate, compasiune, grijă de alții, te educi în acest fel, te autoeduci, te re-educi… și *faci cu forța,* asta înseamnă să faci cu forța… Să îți impui asta și chiar să și faci, concret!

[1] Indra, *Pentru că nu există decât Sinele…*, *op. cit*.

— Dar să faci, măi, să faci…, vorbim de acțiune!

— Și continuând să faci „forțat", la un moment dat începi, cu adevărat, să îi vezi pe ceilalți și va începe, cu adevărat, să îți pese de ei…

— Și asta devine starea ta naturală!

— Și începi să simți ceea ce se numește *bodhicitta*, le continuă Spiritul litania. Când cu adevărat îi vezi vei și ști, după cum am spus mai devreme, ce anume trebuie să faci pentru celălalt ca acel ajutor să fie util.

Pentru că, odată cu deschiderea inimii, va veni și acea luciditate, ea te va ajuta să știi ce ai de făcut… Din acest motiv repetăm noi mereu *lucrează tu cu tine*, ca să ajungi la acea stare de luciditate…, pentru că abia atunci vei putea să îl ajuți și pe celălalt, cu adevărat…

Dar asta se face cu pași mici…: în primul rând muncind pentru alții, concret, punându-te în slujba lor, cu smerenie…, păsându-ți de ei… Apoi încet-încet, vei începe să îi vezi, va începe să îți pese de ei ne-egotic, fără să te mai gândești mereu la folosul tău, timpul tău, efortul tău… Și nici măcar ca un „interes spiritual", adică să folosesc *karma yoga* în scopul deschiderii inimii… Am, într-adevăr, acest instrument, dar să încerc încă de la început să îl folosesc ne-speculativ.

— Asta este șmecheria, dacă mă apuc și aduc acum farfurii la masă doar așa, demonstrativ, „uite, fac *karma yoga*", ego-ul crește din nou… Deci este perfect să car farfurii la masă, dar cumva să îmi induc starea cea bună: chiar să îmi pese de ceilalți, chiar să fiu smerit și chiar să fac asta de drag…; dacă le duc, însă, demonstrativ, atunci sunt tot în ego: iarăși sunt eu cel grozav, care „iată, acum mă pun în slujba celorlalți!"

— Deci asta este diferența, sunt niște lucruri foarte subtile…

— Pe care le simți înăuntrul tău doar atunci când inima începe să se deschidă: abia atunci începi să simți dacă ceea ce faci este egotic sau dacă vine de la sine, natural… Asta este iarăși o explicație a faptului că, da, la început, probabil va trebui să faci lucrurile mecanic, „cu forța", tocmai pentru că nu le simți, tocmai pentru că ai inima închisă! Este un cerc vicios din care nu ai cum ieși altfel.

Și, ok, n-o să îți iasă din primele zece dăți, dar măcar poate că începi să îți cercetezi-simți interiorul: „uite, iar am vrut să mă valorizez, azi n-a fost să fie"…, dar mai încerc și mâine, tot insist până când reușesc… Deci nu abandonez după două seri de cărat farfurii. *Practica personală presupune tenacitate și autodisciplină; și, desigur, dorința, motivația de a te schimba!* Și încerc asta în viața de zi cu zi, dar mă și autoevaluez

Și măcar cu asta să rămâneți…, dacă n-o să înțelegeți nimic din cursul nostru și n-o să practicați nimic și n-o să faceți nimic, să rețineți măcar această frază: *nu-l vei găsi, niciodată, pe Dumnezeu, cu mintea!*

Desigur, există chiar acum pericolul ca mintea voastră să facă din asta o lozincă; apoi să o recite cu mari aere „de spiritualitate"!

Nu mai încercați asta, este doar o altă capcană, o altă capcană a ego-ului spiritual, care a început el să decripteze câte ceva și gata: e șmecher el, deja știe! Și deja se crede grozav: a înțeles el și cum e cu Creația, „că coboară în materie", că urcă, că se sucește… Nu o să înțelegeți niciodată cu mintea, cum e cu Creația și cu Dumnezeu, nu va fi decât o nouă infatuare și grosolănie a minții, o nouă impietate.

— „Cunoașterea" nu este teoretică…, cunoașterea va fi în tine, când simți tu, simți tu direct…

— Exact asta era continuarea: deci nu vei ajunge niciodată, cu speculațiile minții tale, la Dumnezeu, vei ajunge doar printr-o simțire, iar această simțire are legătură cu chakra inimii; și, din nou, asta nu se întâmplă fără practică!

Deci mai bine să practicați zece ani de-acum încolo fără să vă puneți nicio întrebare; și, după acei zece ani, s-ar putea să vă treziți într-o bună zi: „ia uite, măi, simt, am înțeles-simțit…", dar am înțeles cu inima, n-am înțeles cu capul. Pentru că nu este reală înțelegerea cu capul: acesta este secretul, de a înțelege cu inima, de a funcționa cu inima!

— Și să conștientizezi și faptul că, de fapt, nu știi…

— *Și să conștientizezi faptul că nu o să ajungi niciodată să știi…*, oricât de grozav te crezi și la oricât de multe cursuri te duci, tot nu o să știi!

— Cunoașterea e aia pe care o simți tu în tine, pe care o știi din tine, atât…, să conștientizăm faptul că nu știm: ceea ce am învățat noi teoretic nu e „știut", deloc… Doar ce știi-simți înăuntrul tău, doar aia e „știut", repetă Omulețul cel cârcotaș, renunțând, pentru câteva momente, la cârcoteală.

— Și nici aceea, pentru că și acolo sunt încă multe alte capcane: nu știi să interpretezi, iar „simțitul" tău va fi amestecat cu tot felul de alte multe lucruri și stări și interpretări și justificări…, deci nici măcar ceea ce simți nu va fi real…

Și, atunci, mai bine te oprești, mai bine practici cu smerenie, mult, multă… și, la un moment dat, poate că ai să te trezești, exact cum ne

povestea Omulețul cel disperat să evolueze, te trezești că ți se deschide inima, într-o noapte… și te apucă plânsul, de emoție… Fără să îți propui nimic. Ea nu și-a propus nici să i se deschidă inima, nici să înțeleagă cum e cu Dumnezeu, n-a făcut nimic altceva decât să vină de trei-patru ori pe săptămână la practică, timp de trei ani…, atâta a făcut, n-a emis o pretenție, n-a făcut un comentariu, nu s-a dat mare cu nimic… Și ne-a povestit odată acea bucurie simțită atunci când și-a descoperit respirația…

Aceasta este „atitudinea cea bună": să nu vrei nimic de la practică, să nu tot speculezi, să nu te tot împăunezi, „uau, am simțit că sunt una cu Universul"… Da, poate că ai simțit ceva, dar ți-a trecut în două minute și nici nu știm, de fapt, cât a fost de real sau cât ți-ai indus tu, singur, acea simțire… Deci haideți să nu ne mai împăunăm, să ne vedem de practică și, la un moment dat, o să se întâmple… Apoi să nu mai tot căutăm explicații mentale pentru ceva cu nu poate fi niciodată, de către nimeni, explicat mental.

Și încă ceva: iarăși, vorbim cu cuvinte, care sunt foarte seci și nu pot să explice mare lucru…, ne străduim să explicăm tot pentru acea minte… Este un compromis la adresa minților voastre, toate aceste discursuri sunt un compromis la adresa minților… Și, iată, iarăși, un alt pericol: eu încerc să vă traduc câte ceva, cu niște cuvinte de uz comun…, traduc câte ceva din ce simt…, iar la voi va ajunge cu totul altceva, pentru că acele cuvinte sunt imperfecte, iar ele au, pentru voi, o altă semnificație. Acestea sunt limitările cuvintelor, pentru că eu nu am un cuvânt mai bun pe care să îl folosesc… Uite, de exemplu, cuvântul „bunătate", eu îl folosesc într-un alt context decât îl știți voi…, pentru mine cuvântul „bunătate" reprezintă un cumul de stări interioare, care include și delicatețe și generozitate și non-agresivitate și împărtășire și calm și căldură și stabilitate… și multe altele… Pentru mine asta înseamnă „bunătate", dar, pentru voi, probabil că înseamnă cu totul altceva… Și, atunci, interfața dintre noi este imperfectă.

Capcana cuvintelor, deja amintită: oricât m-aș strădui eu, cu acest instrument – și nu am alt instrument decât aceste cuvinte –, la voi aceste cuvinte au deja înțelesul lor, deci imediat le veți traduce în acele înțelesuri preexistente. Eu traduc, din ceea ce simt, în cuvinte, iar voi traduceți cuvintele în ce știți voi: și s-a dus subtilitatea informației…

… Atunci se creează prima tensiune, care va fi mai apoi multiplicată și transmisă în întreaga manifestare. Așa cum există o primordialitate a bucuriei, a conștiinței, a existenței, așa există și o primordialitate, dacă vreți, a tensiunilor și a fricii: acesta este momentul separării.

Ea va deveni, în ființe, tensiune, anxietate, frică…; și, cu cât se va accentua separarea, cu cât manifestarea se ramifică, se diversifică, se extinde, cu atât originile ei ca tensiune primordială se pierd; iar ea va deveni ceea ce cunoaștem noi – ca „frică" vis-à-vis de cel asemănător ție, frică de o altă ființă, frică de o altă manifestare… Pur și simplu pentru că nu mai poți să-i vezi originea: originea acelei frici, dar și originea ta și a celorlalte ființe…

Iată deschiderea reală, ne-o arată Vivekananda: „*Bine ai venit, suferință! Bine ai venit, șarpe! Bine ai venit, durere! Bine ai venit, moarte!*" Asta înseamnă deschiderea reală…: „*Bine ai venit, suferință! Bine ai venit, șarpe!… Bine ai venit, moarte!*", asta înseamnă a trece dincolo de marea frică – de orice…, asta înseamnă deschiderea către orice…, asta înseamnă deschiderea către obiectele acelei mari frici. Iar deschiderea însăși va contracara marea frică: de șarpe, de suferință, de moarte… Deschidere care înseamnă, de fapt, a te da la o parte pe tine… Avem și noi acel algoritm, „al deschiderii către orice"…

A da la o parte, mai întâi, tensiunile; apoi a te da la o parte pe tine…, tu, cel separat, tu, cel înfricoșat, tu, cel care te aperi… *A te da la o parte pe tine, cu tot ce ești tu, cu tot ceea ce crezi tu că ești…, cu toate identificările tale: a renunța tu la tine.*

Cum se întâmplă asta în mod concret? Pe *calea jnana yoga*, pe calea cunoașterii, înseamnă a înțelege-simți iluzia și a renunța pur și simplu la iluzie: a ieși din ignoranță, a deveni lucid, treaz.[1] Pe *calea karma yoga,* înseamnă a renunța la roadele muncii tale, la ceea ce faci tu…, înseamnă a face totul, nu pentru tine, ci pentru ceilalți; a renunța, a pune în slujba altora tot ceea ce faci, tot ceea ce gândești… Am vorbit, nu demult, despre *karma-yoga*. *Raja yoga* propune înțelegerea ego-ului și renunțarea la ego, după ce ai înțeles că el este marele obstacol separator. Iar *bhakti yoga,* yoga devoțională, despre care

[1] Indra, *Dincolo de iluzie…*, *op. cit*.

vorbim acum, înseamnă renunțarea la emoții, renunțarea la plăceri, dar nu în sensul de renunțare penibilă, dureroasă sau de reprimare, ci înlocuirea plăcerilor cu o altă „plăcere", aceea a iubirii Dumnezeului; și aceasta va transmuta toate celelalte stări interioare, toate celelalte emoții. În *bhakti yoga* nu se reprimă nimic, nu se face nimic cu forța, în sensul de constrângere, de impunere…: ci, într-un mod absolut minunat, iubirea Dumnezeului va transforma toate celelalte stări, toate celelalte emoții…

Cum se întâmplă energetic asta? Spuneam noi altă dată și repetăm acum: e important de înțeles faptul că *abandonul, deschiderea, renunțarea, aceste stări, aceste atitudini au ele însele o frecvență aparte…, o frecvență care, venind în contact cu câmpul grosier al ego-ului, îl va destrăma.* În fizica cuantică, asta s-ar numi interferență de câmpuri. Deci lucrurile au un suport energetic, au o explicație energetică, așa se întâmplă în mod concret… *Pur și simplu, frecvențele rafinate ale stării de deschidere, ale abandonului, ale renunțării vor destrăma ego-ul.* Deci prin practicarea comportamentală, zilnică, a acelor lucruri…, asta și pentru că ne tot propunem să vorbim și despre practica individuală…, practicând deci, într-un mod foarte concret, deschiderea, renunțarea, *karma yoga*, compasiunea, transformarea interioară chiar se va întâmpla. Nu sunt doar vorbe goale înșirate aici, lucrurile chiar se întâmplă; cu condiția, desigur, de a fi practicate: cu dedicare, într-un mod susținut, în plus, nu cu încrâncenare, nu competitiv, ci cu bucurie; cu bucuria descoperirii fiecărui pas…

Mai avem aici un citat frumos, din *Yoga Śastra*[1], în care ni se spunea: „*Dacă este lipsită de practică, yoga nu devine perfectă prin conversații nefolositoare*". Chiar și ce facem noi de multe ori aici, pentru unii sunt doar niște conversații nefolositoare: pentru că aceia nu le vor practica. Vorbim despre deschidere – dar nu ne deschidem; vorbim despre starea de „nu știu" – dar continui să susțin mereu că „știu"; vorbim despre abandon – dar nici pomeneală să renunț, măcar puțin, la mine! După cum le etichetează *Yoga Śhastra*, acestea sunt doar conversații nefolositoare, dacă nu le mai și punem în practică.

Toate astea duc la deschiderea inimii, bineînțeles, tot ce am enumerat mai sus… Pe lângă asta, practica energetică, toate duc la

[1] Dattātreya, *Cântul eliberatului*, *Mistică tantrică în texte*, Ed. Herald, București, 2008.

… Încerc, încep să înțeleg că tot ce există este Sinele…, exersez această nouă înțelegere…

„*Puternic în conştiinţa sa şi lucid*": sunt stabil pe Cale, stabil în convingerea de a urma Calea; sunt în același timp lucid, mă văd, încep să văd și în jur… Îmi verific mintea, gândurile, vorbele, faptele, mă repliez, mă corectez. Sunt puternic, voi merge mai departe, pentru că este „*călătoria supremă"*… Mă pregătesc, fac tot ce pot eu, pentru că este „călătoria supremă"… Singura care merită făcută, cea mai importantă…, călătoria supremă.

Mă pregătesc și aștept… *Pentru că acea Graţie trebuie aşteptată, nu ţine „de mine", nu o pot forţa eu… Eu doar pot să mă deschid, să mă golesc, îi fac loc, sunt receptiv, mă pregătesc pentru Ea… Mă dau la o parte, ca să îi fac Ei loc.* Dacă sunt înverșunat, dacă vreau *eu* iarăși câte ceva (de data asta „vreau eu ca Grația să se pogoare mai repede, n-am timp de așteptat"…), desigur că va fi doar un mare pas înapoi. Din nou – „a te lăsa", abandonul: a exersa asta – însăși prin acea așteptare.

Călătorie supremă… care este înspre inima mea. Pentru că „voi căuta" Sinele în acel spațiu al inimii…

„*Pur, vast şi acelaşi pretutindeni ca cerul, Sinele este identic în toate şi lipsit de toate. Este Fiinţa neschimbată, separată de esenţă, non-esenţă şi schimbare. Cine este, acelaşi în toate, strigând în inima mea?" (5:26)*

Poarta este spațiul inimii, tehnicile preliminare, acea pregătire, bodhicitta, karma yoga, asta au făcut: au deschis poarta… Călătoria supremă aici începe, pentru a te cufunda, mai departe, în acel Spațiu… A găsi în inima ta acel spaţiul infinit, acea Vacuitate fără niciun fel de atribut…, aici te va conduce meditația… *Dincolo de toate celelalte frecvenţe omeneşti ale chakrei…: ele sunt doar primele „straturi"…,* mai știți, vorbeam noi despre straturi… Sau despre frecvențele omenești frumoase: ele fac parte doar din pregătirea pentru Călătoria supremă…, sunt doar primele „raze" din acea chakră care începe să se deschidă. Călătoria spre spațiul inimii abia atunci va începe, cu acele „frecvențe omenești frumoase"; va trebui să trec însă Dincolo de ele…, spre frecvențele spirituale, așa le-am numit noi.

„Acesta este Sinele, care este mai mult decât detașat de virtute și viciu, de ceea ce este material și nematerial, de dorință sau lipsa dorinței. Cine este, același în toate, strigând în inima mea?" (5:27) El strigă în inima mea…, mă cheamă, îmi arată drumul… Oare îl aud? Sau inima mea este atât de închisă, încât este imposibil să răzbată de acolo strigătul său…

Aici își au locul, desigur, exercițiile noastre de curățare, apoi de deschidere a inimii… ca să înțelegeți de ce practicăm într-un anume fel. (Facem acum o paranteză: toate exercițiile noastre se constituie într-un puzzle, ele sunt gândite în acest fel. Exercițiile de deschidere a inimii, cele de curățare, de centrare…, apoi *vipassana,* a ajunge cu mintea, pe calea respirației, în spațiul inimii, a zăbovi aici câteva secunde – în Nimicul din acest spațiu… Exercițiile te vor conduce înspre Acela care se află în inima ta; cu condiția să le faci întocmai, nu să le alegi, nu să le mai adaptezi tu după putințele și dorințele tale… Să te lași lor, să te abandonezi acelor exerciții, cu bucurie, cu încredere: din nou – vorbim despre deschidere, încredere, abandon…).

La început vor apărea frecvențele omenești frumoase, pe care le vei cultiva…, bunătatea, compasiunea reală, bucuria de a trăi, recunoștința, deschiderea, dar și smerenia autentică… Le vei cultiva pentru a pregăti mai departe inima, pentru a o menține deschisă, pentru că abia de acum încolo va începe „Călătoria supremă"… Apoi vor fi „frecvențele spirituale" – devoțiunea, bucuria-extazul deschiderii și libertății, bucuria abandonului, a unui abandon real acum…, iubirea, devoțiunea către maestru tău, toate sunt crâmpeie de Beatitudine… Apoi rafinamentul va spori, vei dobândi o altfel de conștiență, de luciditate-înțelegere-simțire, dublată de acele frecvențe spirituale, din ce în ce mai calde, mai rafinate, mai autentice…

„Călătoria supremă" continuă, însă, Dincolo de toate acestea, înspre Non-formă, înspre Vacuitate… Sunt „straturi", dacă vrei…, asta pentru că am vorbit despre straturi…, sau sunt etape, pași pe care îi vei face, în această călătorie a ta.

„Dacă Acela este identic în toate, dacă este detașat de sus și jos, dincolo și aici, înăuntru și înafară, cine este, același în toate, strigând în inima mea?", „Nu există nici cu formă, nici fără formă, cu diferență sau fără diferență, manifestare sau evoluție, cel care este același în

„Atunci când recomandările și interdicțiile au încetat și yoghinul a atins Sinele suprem, când mintea sa este liberă de diferențieri, el nu este nici pur, nici impur; totul poate fi realizat" (2:39)

Libertatea… înseamnă mintea liberă de diferențieri, mintea ieșită din dualitatea diferențierilor…, mintea a fost cea care a creat înlănțuirea.

Dincolo de ritualuri, de cunoaștere, de învățături…

„El atinge Supremul, Sinele etern, în care nu există nici Vedele, nici inițierile, nici discipol, nici maestru, nici diagrame mistice, nici simboluri, nici nimic altceva."(2:32)

Cunoașterea reală înseamnă a deveni acea Cunoaștere: nu vorbele, nu sutrele, nu raționamentele, nu speculațiile minții, nu polemicile… Tu trebuie să ajungi Acolo, cunoașterea autentică va fi doar a ta. Iar această cunoaștere va însemna, de fapt, dispariția „ta". Atunci vei deveni Cunoașterea; pentru că nu există o diferență între cel care cunoaște și Cunoaștere…, pentru că totul este Sine…

Altfel nu se poate. Altfel va fi doar o altă păcăleală, a minții și a ego-ului spiritual, care își va închipui el – că a ajuns.

Lasă-te Căii, te va conduce ea… Calea te va conduce ea singură: Dincolo de cuvinte, apoi Dincolo de idei, de concepte, Dincolo de *însuși* conceptul de cale și de construcție a unei căi:

„Cuvântul poate descrie calea celor care acționează. Dar calea înțelepților nu poate fi cuprinsă în cuvinte. Pentru înțelepții care au înțeles că această cale nu poate fi construită, orice idee este deșartă. Idealul este atins prin el însuși" (2:27-28)

Sinele este Dincolo de conceptul de spațiu, Dincolo de comparații…, dar și Dincolo de practică. Practica va trebui să te conducă, la un moment dat, la non-practică; practica va trebui să te conducă Dincolo de cel care practică și de practica însăși…

Până atunci, însă, doar ego-ul spiritual poate crede că a ajuns pe acolo pe undeva… Continuăm să practicăm, până când „vom fi stabiliți în yoga". Cu încredere în acea practică, cu încredere în Cale: tocmai pentru că sunt maeștri care au ajuns Acolo… și care, iată, ne vorbesc de Acolo. Fără această încredere, vom rămâne doar o formă-condensare iluzorie și instabilă, în bătaia vânturilor karmice. Practicăm, până când „vom fi stabiliți în yoga".

Nu poți vorbi despre Realitatea Absolută decât prin negații, înlăturând tot ceea ce nu este, înlăturând dualul, dar și non-dualul: obiecte, calități, concepte despre…, înlăturând, de fapt, totul. Pentru că Sinele *nu este* nimic din cele *„știute", nu are* niciun atribut din cele „știute".

„Sinele nu este nici divizat, nici nedivizat. Nu are nici plăceri, nici repulsii. El nu este nici totul, nici mai puțin de tot. Cunoaște Sinele ca fiind imuabil!" (1:65)

„Realitate care nu poate fi cunoscută, nici nu poate cunoaște, a cărei origine nu o putem afla, inaccesibilă cuvintelor, nu este nici gând, nici conștiință. Cum să îți descriu această realitate, o, gândire? Cunoașterea are o savoare unică, eu sunt precum cerul" (3:17)

Dincolo de orice concept, descriere, cuvânt…

„Ce ar putea avea drept formă non-dualitatea, cum să o numesc? Ce ar putea avea drept formă dualitatea, cum să o numesc? Ce ar putea fi, în întregime, etern sau efemer, cum să numesc aceasta? Cunoașterea are o savoare unică, eu sunt precum cerul" (3:5)

Brahman, unicul, nu poate fi dihotomizat în „a fi sau a nu fi". Cele 2 aspecte, Conștiința-Dumnezeul în repaus și Conștiința-Dumnezeul în acțiune – nu sunt distincte, pentru că însăși dualitatea este doar un concept, al minții!

Dualitatea apare doar din perspectiva samsarei, a separării; din perspectiva Absolutului, ea nu există! Această Cunoaștere are savoarea Beatitudinii, Cunoașterea ultimă, starea ultimă… Beatitudinea este unica formă, Dincolo de dual, dar și de non-dual…

Gītā se încheie cu o „pecete" a lui Dattātreya: *„Această Gītā sau cânt – este compusă de Dattātreya Avadhūta care este încarnarea beatitudinii. Aceia care vor trăi profund adevărurile cântate aici nu vor mai renaște" (8:10).*

Trăiește-le profund…, devino una cu aceste Adevăruri…

Însele aceste texte și aceste comentarii sunt dovada că, da, se poate…